

SPRUDLANDE KLARINETT

● **TORS DAG 8 MARS 2018**

kl 19.00 DE GEERHALLEN NORRKÖPING

Introduktion kl 18.30 med Johanna Tafvelin

Norrköpings Symfoniorkester

Dirigent **Okko Kamu**

Solist **Emil Jonason** klarinett

Konsertmästare **Henrik Jon Petersen**

DEBUSSY Förspel till en fauns eftermiddag

M LINDBERG Klarinettkonsert

– paus –

BRAHMS Pianokvartett nr 1, arr Schönberg

Välkommen till Norrköpings Symfoniorkester! Checka gärna in, ta bilder i foajé och konsertsal och berätta att du är här! Innan konserten börjar ber vi dig dock stänga av telefon och kamera, eftersom ljuset från skärmar stör både publik och artister. Under konsert är fotografering och ljudupptagning ej tillåten. I applådtacket går det bra att ta bilder igen. Hoppas du får en riktigt fin konsertupplevelse med oss!

Okko Kamu

Okko Kamu föddes 1946 i en musikalisk familj, och började först studera violinspel. ”Min karriär som violinist slutade på dirigentpulten i Finlands Nationalopera våren 1968. Jag hade börjat tidigt: år 1948 hade jultomten gett den tvååriga Okko en åttondelsfiol och en pytteliten stråke. Som lärare fick jag Helsingfors Stadsorkesters dåvarande konsertmästare Väinö Arjava. Han var pappas arbetskamrat, farsan var sedan 1920-talet orkesters tredje kontrabasist ...

1952 kom jag in på Sibelius-Akademien. Som prov spelade brodern Esa och jag ett folklåtarrangemang för två fioler och pappas absoluta krav var: till Onni Suhonen. Hans önskan förverkligades och elev-lärarrelationen slutade först år 1967 och från min sida fördjupad till en högaktad vänskap ...

År 1966 valdes jag till förste konsertmästare i nationaloperans orkester. Bakom mig hade jag då primariat i Suhonen-kvartetten. Sedan fick jag Leif Segerstams post som tredje kapellmästare på operan.”

Okko Kamu har en levande förmåga att berätta, och han skriver och översätter gärna, han talar sju språk. 1969 blev han gästdirigent vid Stockholmsoperan, och fick överta flera av de produktioner Leif Segerstam haft.

”Hur blev du dirigent? – Jag bara började. Och några lärare har jag inte haft, bara pratat med några kolleger, Parmet, Hannikainen och andra. Jag har gått en annan väg än den vanliga, jag har gått inifrån, från kammarmusikskapandet och orkestern. Det är en snabbare väg till dirigentpulten än vägen via skolor och kurser.” (SvD 1969)

Men så hände det otroliga att han 1969 gick segrande ur den första internationella Karajantävlingen. ”Okko for till Karajan-tävlingen till hälften på skämt, medtagande bara partituren till den första tävlingsomgången och så mycket kläder som han hade på sig. Det kom som en överraskning att han höll sig kvar i tävlingen, och därför måste han köpa partitur i Västberlin allteftersom den gick vidare och studera dem på nätterna. På detta sätt satte han sig t ex in i Stravinskys Sacre, som han studerat tidigare för fem år sedan, men aldrig lett. Ändå konstaterade juryn att han var den enda som kunde slå de mest intrikata sidorna rätt.”

378 unga dirigenter hade känt sig manade, och 35 hade kallats till Berlin. I juryn satt 17 välmeriterade dirigenter och musikvetare. De hade en svår uppgift, men kände sig ändå lättade över att segraren vann med synnerligen bred marginal.

Den ende som egentligen inte tyckte att det var något märkvärdigt är Kamu själv. Redan före sluttävlingen erbjöd von Karajan honom en egen symfoniorkester, titeln ”Generalmusikdirektor” och ett jobb direkt under mästaren. Utan att ens begära betänketid tackade Kamu nej. ”Jag har efteråt hört att von Karajan blev förnärmat. Men jag vill vara fri och utvecklas som jag vill ... Jag håller hellre till i Norrköping än i Italien eller Amerika.”

Att han kom hit och blev gästande chefsdirigent har en förhistoria: ”Redan före min tävlingsseger hade jag kommit överens om en konsert med orkestern. Vårt förhållande har sedan dess varit mycket gott – det finns en utomordentligt företagsam anda inom Norrköpings orkester, så det är en glädje att arbeta med dem.”

Karriären fortsatte med chefsposter vid Finlands Radios Symfoniorkester, Oslofilharmonin, Helsingforsfilharmonin, Holländska Radions Symfoniorkester i Hilversum, City of Birmingham Symphony Orchestra, Själlands Symfoniorkester Köpenhamn, Stockholms Sinfonietta, Helsingborgs Symfoniorkester, Lausanne, Singapore och Lahti. Under åren har han gästdirigerat de flesta betydande orkestrarna i Europa och USA, dessutom i Syd- och Mellanamerika och Australien.

Han blev en populär radioröst i Finland med mycket omtyckta musikkåserier. Finlands Pressfotografer valde honom 1972 till årets mest sympatiska fotobjekt och tidigare hade han av en finsk damtidning valts till årets sexigaste man i Finland, och man gjorde flera ”hemma hos-reportage”. Man uppmärksammade också ”hans tycke för snabba bilar. Men när man diskuterar med honom på tu man hand märker man genast att det är fråga om en oerhört allvarligt arbetande musiker, på vilken ryktbarheten bara sitter som en yfternissa.”

Han har spelat in något hundratal skivor. Han tar numera bara de dirigentuppdrag han verkligen känner för. Och kanske har det blivit mer tid för fiske och strömmingsrökning.

Emil Jonason

Emil Jonason är expert på att utforska en ovanligare repertoar och att utvidga klarinetterns uttrycksmöjligheter. Han växte upp med faderns kärlek till Benny Goodman och Louis Armstrong och fascinerades av Spike Jones and his City Slickers. Men att klarinetten blev hans eget instrument var bara en slump: hans mor kontaktade musikskolan och frågade vilket instrument som hade kortast väntetid. Sedan dröjde det inte länge förrän han medverkade i såväl jazzgrupper som i kletzmerensemblar – vilka han spelade med på turné till Krakow och Prag, samt på svenska festivaler.

Så upptäckte han den klassiska musiken och kom in på Musikhögskolan som suttonåring. Fyra år senare tilldelades han Solofonpriset i tävlingen Unga solister med Helsingborgs symfoniorkester med motiveringen: ”en temperamentsfull, men samtidigt behärskad, tolkning i ett virtuost framförande präglad av spelglädje, artisteri och solistisk karisma”. På diplomkonserten spelade han 2007 John Coriglianos klarinettkonsert med Kungliga filharmoniska orkestern, och nominerades till Rising Star av den europeiska konsertsalsorganisationen. Han inbjöds att ge konserter i Wiens Musikverein, Amsterdams Concertgebouw, Hamburgs Laieszhalle, Barcelonas L’Auditori, Paris Cité de la Musique, och sedan har det bara fortsatt med deltagande i Nobelpriseremonierna 2012 och en första konsert i USAs Cabrillo Festival of Contemporary Music 2013.

NORRKÖPINGS SYMFONI

Violin 1

1:e konsertmästare

Henrik Jon Petersen, Vakant

Alt. konsertmästare Mikael Wenhov

2:e konsertmästare Paul Waltman

Carina Beckett, Sarah Dodd Falkebring,
Matts Eriksson, Josep Esteve,
Lars Hedborg, Magnus Ivarson,
Kristina Lindholm Vahlöf, Ingrid Olsson,
Tanja Orraryd, Nina Söderberg,
Johanna Tafvelin, Anders Törnqvist

Violin 2

Ruth Anderberg*, Fredrik Anderberg**,
Håkan Jonsäll**, Lars Andersson,
Boel Bengtsson, Karin Engström,
Åsa Holm, Anne Holmer, Jin Hägerström,
Richard Michelin, Mohamed Sharara,
Rocio Vilaplana, Sonja Vrieze

Viola

Lennart Falkebring*, Crista Bergendahl**,
Gunnar Enbom**, Nanako Akai,
Björn Carlén, Erika Gabrielsson Backlund,
Thomas Hall, Pernilla Rönnlund,
Markku Sorri, Karin Svanberg Ancker

Cello

Solocellist Niklaas Veltman

Pelle Hansen* (tjl), Fredrik Lindström**,
Sofia Petersen**, Bo-Göran Christians,
Torstein Dalene, Mattias Fagius,
Erik Uusijärvi, Leif Vahlöf,
Ingrid Åkerblom

Kontrabas

Björn Malmqvist*, Jan Duda**,
Anna-Cecilia Bergman**,
Emma Josefsson Bjørnevik,
Johan Strindberg, Daniel R Thomas,
Roine Uddfeldt

* Stämledare, ** Alternerande stämledare,

ORKESTER 2017-2018

Flöjt

Teodor Tirlea*, Annica de Val**, Vakant

Oboe

Pelin Lius*, Thomas Bodin**,
Hanna Edqvist

Klarinett

Johnny Jannesson*, Lars Paulsson**,
Vakant

Fagott

Linus Björnstam*,
Eva Petterson Veltman**,
Per Jonsson Gille

Horn

Lennart Langer*, Anna Ahlenius**,
Jan Lejonclou, Lars Thapper,
Elisabeth Åkervall

Trumpet

Elias Svanberg*, Filip Draglund**,
Stefan Mattsson

Trombon

Eric Svensson*, Christoph Schnaithmann**

Bastrombon

Johan Wiklund**

Tuba

Ole Christian Grønning* (tjl)
Sami Al Fakir (vik)

Pukor

Lars Gärd*, Anders Dahlstedt**

Slagverk

Martin Orraryd*, Petter Svensson**

Harpa

Delphine Constantin Reznik*

Vid denna konsert:

Piano/celesta

Mats Jansson

tuttimusiker är angivna i alfabetisk ordning

CLAUDE DEBUSSY (1862–1918)

Förspel till en fauns eftermiddag (10')

Claude Debussy kom att bana väg för ett nytt sätt att se på musik. Han blev förgrundsge- stalten för den stilepok som kallas impressionismen, och på ett sätt som påminner om de impressionistiska målarnas sätt att måla, komponerade Debussy gärna i luftiga pastellfär- ger. Hans musik har otydliga gränser, där tonerna ofta går över i varandra utan skiljelinjer, och där klangfulla ackord är viktigare än melodierna. Rörelsens namn lånades från Claude Monets målning *L'impression soleil* levant (Intryck soluppgång).

1876 skrev den franske poeten Stéphane Mallarmé en längre berättande dikt med titeln ”Förspel till en fauns eftermiddag”, och Debussy funderade länge på att sätta musik till en dramatisk uppläsning av denna dikt i form av ett förspel och ett antal vinjetter. Han bör- jade 1892 komponera något han kallade ”Prélude, Interludes et Paraphrase finale”. Men alla dessa tankar resulterade till slut bara i ett förspel, som kan tolkas som en fri illustra- tion av dikten, där faunens drömmar (eller var det verklighet?) och lidelser beskrivs utan programmusikaliska förtecken.

Faunen (denna mytiska kombination av man och get) försöker minnas. Hade han haft besök av älskliga nymfer? Hans tankar blir suddiga och blandas upp med skogens och blommornas dofter. Han njuter av vindruvorna, solens värmande strålar och den varma marken som sluter sig kring hans trötta kropp. Mallarmé sägs ha varit mycket nöjd med musiken, men så rymmer musiken också några av impressionismens mest skimrande pastellklanger.

Uruppförandet dirigerades av Gustave Doret den 22 december 1894, och orkesterdik- ten framfördes så småningom också som balett med koreografi av självaste Diaghilev. Det var den legendariska Ryska baletten i Paris som framförde stycket med ingen mindre än Nijinskij som en för tiden skrämmande frigjord och erotiskt trånande faun.

MAGNUS LINDBERG (f 1958)

Klarinettkonsert (28')

Magnus Lindberg har i verk efter verk de senaste årtiondena visat att han är en av Nordens allra främsta nutida tonsättare. Hans musik har med stor framgång spelats hemma i Fin- land, men också vunnit aktning internationellt när dirigenter som Esa-Pekka Salonen och Jukka-Pekka Saraste framfört dem runt om i världen.

Lindberg har alltid visat stor klanglig fantasi och variationsrikedom, men när hans klarinettkonsert, beställd av Finska Radions symfoniorkester, Stockholmsfilharmonikerna och Radio France, uruppfördes i Helsingfors den 14 september 2002 med anledning av den finska orkesterns 75-årsjubileum, vållade den inte desto mindre en smärre sensation. Det ledde till att stycket snabbt togs upp av Vladimir Ashkenazy som ändrade ett planerat program med Oslofilharmonikerna i november, och att det förekom vid Stockholmsfil- harmonikernas Lindbergfestival samma månad. I januari 2003 spelades konserten av BBC Symphony Orchestra.

Det man så starkt tagit fasta på var dels det fantastiska spel som avkrävs solisten, hur han med känsliga slingor lotsat sig fram genom den täta orkesterväven, men också den oväntade melodirikedom och den lyrik som trängt fram och som gjort konserten ovan- ligt tillgänglig. Här finns allt mellan allvar och flärd, grann yta och känslomässigt djup.

Lindberg har här skrivit den musik som klingat i hans huvud utan att snegla på hur musik från vår tid ”ska” låta. Men som alltid, även det som verkar spontant och musikantiskt är noga planerat och strukturerat. Här finns en introduktion som presenterar några typiska inslag och dessa utvecklas i ett långsammare parti och ett scherzo innan en längre improviserad kadens leder över till en kraftfull höjdpunkt och en påtagligt tonal avslutning.

JOHANNES BRAHMS (1833–1897)

Pianokvartett nr 1 g-moll op 25 (orkestrerad av Arnold Schönberg) (43')

Allegro

Intermezzo: Allegro ma non troppo

Andante con moto

Rondo alla zingarese: Presto

Johannes Brahms komponerade sin första pianokvartett i Hamburg 1861. Clara Schumann spelade pianostämman vid uruppförandet. Långt senare (närmare bestämt mellan maj och september 1937) lockades hans wienska tonsättarkollega Arnold Schönberg att orkestrera verket. I ett brev till den amerikanske kritikern Alfred Frankenstein angav han sina skäl: ”1. Jag tycker om musiken. 2. Den spelas sällan. 3. Den spelas alltid dåligt. Ju bättre pianist, desto starkare spelar han och du hör inget av stråkarna. Jag ville för en gångs skull höra allting.”

För att förverkliga sina intentioner bestämde sig Schönberg för att vara Brahms trogen och inte gå längre än vad Brahms skulle ha gjort. Denna målsättning var inte lätt att efterleva, så något är ändrat här och där. Han använde sig också av en större orkester än Brahms någonsin gjort. Här förekommer såväl engelskt horn som ess- och basklarinett, och dessutom ett slagverk som omfattar klockspel och xylofon. Men så blev resultatet också grandios, och har ibland kallats Brahms femte symfoni (fast musiken i original skrevs långt innan någon av hans fyra symfonier). Man kan tycka att radikalen Schönberg skulle vara Brahms absoluta motpol. Men hans egen tidiga musik hade sina rötter i den romantiska traditionen. Schönberg skrev också en esså med titeln ”Den progressive Brahms”.

För Schönberg var det inget ovanligt att ägna sig åt orkestrering och arrangering. Han hade för Samfundet för Musikaliska Privatframträdanden omvandlat en rad kompositioner av så skilda tonsättare som Zemlinsky och Johann Strauss dy, och han hade till och med orkestrerat operetter för brödfödan. I fallet med Brahms är det personliga engagemanget större.

Pianokvartetten i g-moll är typisk för Brahms när han är som allra bäst. Första satsen är mörk och eftertänksam. Har Brahms någonsin skrivit en mer trevande och suggestiv sonatsats? Andra satsen kallades ursprungligen Scherzo, men den senare titeln, Intermezzo, passar bättre, eftersom det är fråga om ett delikat mellanspel, spelat sotto voce – dämpat. Den långsamma satsen, Andante con moto, har långa melodislingor och en mellandel med marschartad karaktär.

Schönbergs största problem var att ersätta pianot, och särskilt svårt var detta i finalen eftersom Brahms där med pianots hjälp velat härma en ungersk folkorkesters flitiga bruk av cimbalom. Schönberg insåg att han inte kunde fullfölja Brahms tankegång, men har ändå skapat en härligt rytmisk final med zigenarassociationer. Brahms ungerska danser skulle följa bara några få år efter kvartetten.

Kommande konserter våren 2018

MUSIK FRÅN ÖSTERGÖTLANDS SKÅRGÅRD – 18.00 HOS OSS

ONSDAG 14 MARS

kl 18 De Geerhallen Norrköping

Matinkvartetten

Matts Eriksson violin, **Mats Strand** violin, **Malin Bratt** viola, **Ingrid Åkerblom** cello

Verk av tonsättare som var verk-samma i Östergötlands skårgård och som inspirerats av den.

JENNY WILSON LÖRDAG 17 MARS

kl 19 De Geerhallen Norrköping

Dirigent **Hans Ek**
Solist **Jenny Wilson**
Johannes Berglund synthar
Micke Häggström trummor

SJOSTAKOVITJ MED SIMONE LAM SMA

LÖRDAG 24 MARS

kl 15 De Geerhallen Norrköping
Introduktion kl 14.30

Dirigent **Valentina Peleggi**
Solist **Simone Lamsma** violin

Borisova-Ollas ...and time is run-ning past midnight...

Sjostakovitj Violinkonsert nr 1
Beethoven Symfoni nr 5 "Ödes-symfonin"

Läs mer på vår hemsida norrkopings-symfoniorkester.se

Texter Stig Jacobsson. Emil Jonason foto Andreas Sander, Okko Kamu foto Teemu Kirjonen, SON foto Björn Dahlgren, Jenny Wilson foto Daniel Writberg, Simone Lamsma foto Otto van den Toorn.

Norrköpings Symfoniorkesters sponsorer 2017–2018

SILVERPARTNERS

SEFAB

SIEMENS

STÅHL INVEST

Övriga: Advokatfirman Glimstedt | Almroth Industrifastigheter AB | Amec Foster Wheeler | Best Western Hotel Princess | Kurt och Brita Ehlert | Ernst & Young AB | Gunnar Gunnarsson Fastighets AB | Holmen Paper AB | HSB | Hyresbostäder | Mattssons Fastighetsutveckling AB | Ringarums Busstrafik AB | Swedbank | Tage Rejmes Bil AB | Tommy Holm Revisionsbyrå AB

Fonder: Fond of Music, donation från Marianne och Lennart Lindqvist |
Siw Ericsdotters stiftelse, donation

SON samarbetar med Vi-skogen

Utöver en blomma, som tack till våra artisters medverkan, planterar SON fem träd i Vi-skogen som en gåva till vår gemensamma jord.

Vd Pia Kronqvist, Konstnärlig chef Henrik Marmén, Kommunikationschef Agneta Lindmark Thomas
www.norrkopings-symfoniorkester.se, info@norrkopings-symfoniorkester.se